

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO
WOŁYŃSKIEGO

T R E Ś Ć.

Część urzędowa:

Poz. 12. Rozp. Prez. Rzp. w sprawie zmiany ustawy o organiz. szk. Poz. 13. Rozp. Prez. Rzp. w sprawie zmiany ustawy o zakład. i utrzymyw. szk. powsz. Poz. 14. Opłata za prakt. egz. naucz. Poz. 15. Zamówienia na druki. Poz. 16. Adresowanie przekazów z uposaż. naucz. szk. powsz. Poz. 17. Organ. konferencji rejon. Poz. 18. Brakujące zapisy w księgach inwentarza. Poz. 19. Dodatek ekonom. na dzieci. Poz. 20. Nowe wzory umów z prac. kontr. Poz. 21. Oznaki dla władz. i urzęd. państw. **Komunikaty:** Komisja Egzam. na stanowiska I kat. Zaginięcie kwit. sekwestr. Stypendjum dla uczn. szk. śr. z zapisu Dr. K. Kobryńca. Czasop. „Notre Pologne“ Falsyfikat 10-cio złotych. Posłanie „Dobrej Woli“ Komiteu „Dnia wyminy życzeń“. Loterja na budowę domu ku t. Tydz. Propagandy Trzeźwości. Kurs regionalny Z. P. N. S. P. Ruch służb. Konkurs

Część nieurzędowa: J. Laskowski—Współpraca dyr. szk.śr. na terenie poszczególn. miejsc. F. Nowosielski—Wypos. prac. fiz.-chem. Nowości wyd.

LUTY 1931
Nr. 2/75.
ROK VIII.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Poz. 12. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej ¹⁾
z dnia 29 listopada 1930 r.

w sprawie zmiany ustawy z dnia 31 lipca 1924 r., zawierającej nie-
które postanowienia o organizacji szkolnictwa.

Na podstawie art. 44 ust. 5 Konstytucji postanawiam co
następuje:

Art. 1. Do art. 3 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r., zawie-
rającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa
(Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 766), dodaje się drugi ustęp treści
następującej:

„Zmiana języka nauczania może nastąpić nie wcześniej,
niż po 7 latach, licząc od daty uprawomocnienia się ostatnie-
go orzeczenia, ustalającego język nauczania w danej szkole“.

Art. 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się
Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem
ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: I Mościcki.

Prezes Rady Ministrów i Minister

Spraw Wojskowych: J. Piłsudski.

Minister: J. Beck.

Minister Spraw Wewnętrznych: Sławoj Składkowski.

Minister Spraw Zagranicznych: August Zaleski.

Kierownik Ministerstwa Skarbu: Ignacy Matuszewski.

Minister Sprawiedliwości: St. Car.

Minister Wyznań Rel. i Ośw. Publicznego: Sł. Czerwiński.

Minister Rolnictwa: Leon J. Połczyński.

Minister Przemysłu i Handlu: E. Kwiatkowski.

Minister Komunikacji: Kühn.

Minister Robót Publicznych: Matakiewicz.

Minister Pracy i Opieki Społecznej: A. Prystor.

Minister Reform Rolnych: Witold Staniewicz.

Minister Poczty i Telegrafów: Boerner.

¹⁾ Ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 644.

Poz. 13. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej ¹⁾

z dnia 3 grudnia 1930 r.

w sprawie zmiany ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych.

Na podstawie art. 44 ust. 5 Konstytucji postanowiam co następuje:

Art. 1. W art. 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143) w brzmieniu art. 7 ustawy z dnia 25 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 126, poz. 898) wstawia się w miejsce ustępu drugiego cztery nowe ustępy o następującym brzmieniu:

„Nadto gmina i obszar dworski mają obowiązek dostarczyć bezpłatnie mieszkań nauczycielom publicznych szkół powszechnych. Nauczyciel może nie przyjąć dostarczonego mu mieszkania, znajdującego się w budynku, nieprzeznaczonym na cele szkolne.

Gdy gmina lub obszar dworski nie dostarczą mieszkania nauczycielowi publicznej szkoły powszechnej, lub gdy nauczyciel nie przyjmie mieszkania zaofiarowanego mu w budynku, nieprzeznaczonym na cele szkolne, gmina lub obszar dworski wypłacają nauczycielowi dodatek na mieszkanie w wysokości i na zasadach, określonych dla funkcjonariuszów państwowych. W razie niespełnienia przez gminę lub obszar dworski obowiązków, nałożonych powyższym postanowieniem, Skarbowi Państwa przysługuje prawo potrącenia zaległych sum pieniężnych z dodatków do podatków komunalnych i z udziałów samorządu w podatkach państwowych, pobieranych przez kasy skarbowe, a to w celu wypłacenia nauczycielom publicznych szkół powszechnych zaległego dodatku na mieszkanie.

Zarówno w wypadku dostarczenia mieszkania jako też w razie wypłacenia dodatku na mieszkanie przez gminę lub obszar dworski, — nauczycielowi publicznej szkoły powszechnej nie przysługuje prawo do dodatku na mieszkanie ze Skarbu Państwa.

Udział Państwa, gminy i obszaru dworskiego w pokrywaniu innych świadczeń osobowych określają osobne ustawy“.

Art. 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Skarbu.

Upoważnia się Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do ogłoszenia w drodze obwieszczenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143) z uwzględnieniem zmian,

¹⁾ Ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 662.

wprowadzonych ustawą z dnia 25 listopada 1925 r. (Dz.U.R.P. Nr. 126, poz. 898) i niniejszem rozporządzeniem.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1931 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: I. Mościcki.
Prezes Rady Ministrów i Minister
Spraw Wojskowych: J. Piłsudski.

Minister: J. Beck.

Minister Spraw Wewnętrznych: Sławoj Składkowski.

Minister Spraw Zagranicznych: August Zaleski.

Kierownik Ministerstwa Skarbu: Ignacy Matuszewski.

Minister Sprawiedliwości: St. Car.

Minister Wyznań Rel. i Oświecenia Publ.: Sł. Czerwiński.

Minister Rolnictwa: Leon J. Połczyński.

Minister Przemysłu i Handlu: E. Kwiatkowski.

Minister Komunikacji: Kühn.

Minister Robót Publicznych: Matakiewicz.

Minister Pracy i Opieki Społecznej: A. Prystor.

Minister Reform Rolnych: Witold Staniewicz.

Minister Poczty i Telegrafów: Boerner.

Poz. 14. Opłata za praktyczne egzaminy nauczycielskie.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dn. 16 grudnia 1930 r. Nr. 11-28492/30.

Dotychczasowa opłata za praktyczny egzamin nauczycielski wystarcza tylko w bardzo ograniczonej liczbie wypadków na organizowanie egzaminu w tej szkole powszechnej, w której dany nauczyciel jest zatrudniony. Ponieważ stan taki jest sprzeczny z intencją artykułu 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258), zmieniam częściowo zarządzenie swe z dnia 9 stycznia 1929 r. (Dz. Urz. Nr. 2/209, poz. 17) i zarządzam na podstawie art. 7. cytowanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w myśl § 6. Przepisów o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. z r. 1929, Nr. 1/208, poz. 3), co następuje:

1) Opłata za praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych wynosi 60 zł.

2) Zarządzenia niniejsze obowiązują od dnia 1 stycznia 1931 r. Opłaty, wniesione przed terminem na podstawie wspomnianego zarządzenia z dnia 9 stycznia 1929 r. nie ulegną podwyższeniu.

3) Zarządzenia, wymienione w punktach II do VI wspom-

nianego wyżej okólnika z dnia 9 stycznia 1929 r. (Dz. Urz. Nr. 2(209), poz. 17) pozostają bez zmiany.

Minister W. R. i O. P. (—) **Sł. Czerwiński.**

Poz. 15.

Zamówienia na druki.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dn. 21.XI-1930 r. Nr. I. Prez.-7831/30.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, iż wobec znacznie zmniejszonej liczby zamówień w Drukarni Państwowej, zamówienia, dokonane w chwili obecnej mogą być przez Drukarnię wykonywane w szczególności szybkim tempie. W związku z tem nie należy odkładać ewentualnych zamówień na świadectwa i druki szkolne, potrzebne na rok szkolny 1930/31, lecz już obecnie kierować je do Drukarni Państwowej. Zarazem Ministerstwo zaznacza, że Drukarnia Państwowa poza działem graficznym posiada własną introligatornię.

Naczelnik Wydziału (—) **Dr. M. Pollak.**

Poz. 16. Adresowanie przekazów z uposażeniem nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych na Kierownictwo Szkół.

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 31-XII 1930 r. Nr. I-R. 14383/30.

Według przepisów pocztowych Ministerstwa Poczty i Telegrafów o doręczaniu przekazów pocztowych przekazy do osób, instytucyj, firm i t. p. prywatnych, zaopatrzone ich imiennym adresem, osób mieszkających, względnie mających siedzibę w miejscowym okręgu doręczeń listonoszy miejskich oraz w okręgu doręczeń pocztowych listonoszy wiejskich, są albo doręczane adresatowi do domu razem z pieniędzmi, za pobraniem taryfowej opłaty za doręczenie, albo też mogą je odbierać adresaci w urzędach pocztowych zapomocą skrzytek (przegródek), za które opłacają taryfową opłatę, nie płacąc już odrębnie żadnych należności za poszczególne przekazy.

Takie same przekazy, przeznaczone dla adresatów, mieszkających w zamiejscowych okręgach doręczeń urzędów pocztowych, oraz w miejscowościach nie obsługiwanych przez pocztowych listonoszy wiejskich, są adresatom tylko awizowane przez urzędy pocztowe i przy wypłacie takich przekazów bądź samym adresatom, bądź osobom przez nich upoważnionym nie są pobierane żadne opłaty t. j. również za przechowywanie takich przekazów w przegródkach urzędów pocztowych.

Przekazów pocztowych adresowanych do władz i urzędów, urzędy pocztowe nie doręczają z pieniędzmi pod wskazanym adresem, lecz władze lub urzędy odbierają je w urzędach pocz-

towych zapomocą pocztowych ksiązek odbioru, bez ulszczenia jakichkolwiek opłat.

Przepisy te dotyczą także przekazów z uposażeniem dla nauczycieli szkół powszechnych.

Z przekazów tych podlegają zatem opłacie za doręczenie przekazy adresowane do poszczególnych nauczycieli, przeznaczone dla adresatów, mieszkających w miejscowym okręgu doręczeń lub w okręgu pocztowego listonosza wiejskiego, doręczane razem z pieniędzmi, za przekazy takie nie pobiera się opłaty za doręczenie, gdy adresaci mają własne skrytki pocztowe, podlegające taryfowej opłacie. Przekazy z uposażeniem nauczycielskiem, przeznaczone dla nauczycieli zamieszkałych w miejscowym okręgu doręczeń urzędu pocztowego lub w okręgu doręczeń pocztowego listonosza wiejskiego, nie podlegają opłacie ani za doręczenie ani za skrytkę, jeżeli są adresowane do Zarządu (Kierownictwa, Dyrekcji) lub do kierownika (dyrektora) szkół, bez podania imienia i nazwiska kierownika (dyrektora) szkoły, jako płatników rejonowych. Odnośnie niepodlegania opłacie ani za doręczenie ani za skrytkę (przegródkę) przekazów adresowanych do kierowników szkół bez podania ich imiennego adresu, Ministerstwo P. i T. wydało Dyrekcjom P. i T. wyjaśnienie reskryptem z 8 kwietnia b. r. L. 1563/V. Wreszcie nie podlegają żadnej opłacie t. j. ani za doręczenie ani za skrytkę (przegródkę) przekazy przeznaczone dla nauczycielstwa z siedzibą w zamiejscowych okręgach doręczeń, nie należących również do okręgu pocztowego listonosza wiejskiego, bez względu na to, czy są adresowane imiennie do poszczególnych nauczycieli, czy do Zarządów szkół, czy do płatników rejonowych a co do tych ostatnich, bez względu na to czy są zaopatrzone imieniem i nazwiskiem płatnika, czy tylko ich charakterem służbowym. Cała ostatnia grupa przekazów zamiejscowych jest tylko awizowana adresatom przez urzędy pocztowe, awizacje wydają urzędy pocztowe zgłaszającym się bądź samym adresatom, bądź ich osobistym posłańcom bądź wreszcie posłańcom gminnym, poczem pieniądze na te przekazy wypłacają urzędy pocztowe na podstawie pokwitowanych przekazów, po ewentualnem wylegitymowaniu osób zgłaszających się po odbiór pieniędzy.

Z przedstawionego stanu rzeczy wynika, że przekazy adresowane imiennie do płatników rejonowych uposażenia nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych, mieszkających w miejscowym okręgu doręczeń i okręgu pocztowego listonosza wiejskiego, podlegają opłacie za doręczenie względnie za skrytki pocztowe.

Nie posiadając w budżecie swym kredytu na zwrot opłacanych przez płatników kwot za doręczanie przekazów wzgl. za

posiadanie skrzytek pocztowych, Ministerstwo W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Najwyższą Izbą Kontroll zmienia § 7 R. 1 Rozporządzenia z dnia 6 grudnia 1922 r. Nr. 5309/F/22 w sprawie dokonywania wypłat poborów nauczycielom publicznych szkół powszechnych oraz wydatków osobowych i rzeczowych w urzędach i zakładach naukowych szkolnictwa powszechnego, średniego i zawodowego w tym kierunku, że w razie wysyłki poborów pocztą Inspektor dołącza do zlecenia wypłaty wypełnione przekazy pocztowe, adresowane do Kierownictwa tej szkoły, której płatnik jest nauczycielem. Jeżeli płatnikiem nie jest kierownik szkoły, ten ostatni udziela pocztowego pełnomocnictwa nauczycielowi, pełniącemu obowiązki płatnika.

Odpowiedzialnym za całość pieniędzy i prawidłowość wypłat jest w dalszym ciągu płatnik, który kwituje w urzędzie pocztowym na blankiecie przekazu odbiór pieniędzy.

W związku z powyższym należy przy ustalaniu rejonów płatniczych dążyć do tego, by w rejonach, którym przekazuje się pieniądze za pomocą przekazów pocztowych, płatnikiem był kierownik szkoły.

Podsekretarz Stanu (—) **B. Żongolowicz.**

Poz. 17. Organizacja konferencji rejonowych.

Okólnik Kuratorjum O. S. W. z dn. 13.XII 1930 r. Nr. 1-21740/30.

W sprawie organizacji konferencji rejonowych Kuratorjum zarządza:

Konferencje rejonowe już od dnia 1 lutego 1931 roku należy zorganizować według następujących zasad:

1) miejscem konferencji powinien być stały ośrodek w miejscowości, gdzie mieści się szkoła wieloklasowa, w której należy stopniowo zgrupować odpowiedni personel, wytworzyć szkołę wzorową, a przy szkole również pracownię, salę gimnastyczną i bibliotekę pedagogiczną. Biblioteka ta powinna być organizacyjnie złączona z Biblioteką Główną w danym powiecie — a Główna łączy się z Biblioteką Pedagogiczną Centralną (statut w Dz. U. K. O. S. Woł. z roku 1930 Nr. 2/64 poz. 10).

Praca w terenach stałych ośrodków powinna się odbywać komisyjnie: w komisjach dla zagadnień młodszych oddziałów i przedmiotowych dla poszczególnych przedmiotów w oddziałach starszych.

Dla obmyślenia, ułożenia i regulowania pracy w rejonach (które w pewnych wypadkach mogą przekraczać granice administracyjne gmin) zezwalam Panom Inspektorom na zwoływa-

nie przewodniczących konferencyj dwa razy w roku za zwrotem kosztów podróży i diet.

Ułożenie planu pracy powinno obejmować celowo pewne zagadnienia w ich logicznym związku. Jednym z najważniejszych zagadnień np. będzie przerobienie i przedyskutowanie korelacji i koncentracji przedmiotów nauczania i oparcie na tem rozkładu materiału z poszczególnych przedmiotów w klasach.

Pożądanem jest sprowadzenie czy wyznaczenie referentów lub instruktorów dla poszczególnych zagadnień.

Ze sprawozdań rocznych wynika, że i Inspektor Szkolny przy pewnym wysiłku może brać udział w konferencjach nie tylko w charakterze nadzorczym, ale co b. pożądane i w charakterze referenta, celowo omawiającego pewne zagadnienia w danym roku pracy.

Również za bardzo słuszne uznać należy wytworzenie referatu administracyjnego (jakby poradni) dzięki czemu młodsze siły, obejmujące placówki szkolne, mogą zaczerpnąć informacji w sprawach administracji szkolnej, organizacji klas, wypełniania druków — co, nietylko dla początkujących sił jest do dziś dnia dość trudnem zagadnieniem.

Sprawa ściślejszego porozumienia się p. p. Inspektorów co do pracy w konferencjach rejonowych służyć zjazdy p. p. Inspektorów odbywane corocznie.

Zwoływanie konferencyj powiatowych może się odbywać tylko na podstawie indywidualnego zezwolenia Kuratorjum po nadesłaniu omotywowanego wniosku P. Inspektora Szkolnego. Konferencje powiatowe jak wskazuje obserwacja, aczkolwiek mogą być pożądane co pewien okres czasu, nie dają możności odbycia skutecznej pracy są raczej momentem biernego stosunku licznych słuchaczy do przygotowanego na pewien temat ogólny referatu, są załatwieniem w drodze ustnego porozumienia pewnych, (często zbyt licznych) spraw służbowych i związkowych, są zgromadzeniem towarzyskiem, co należy również doceniać, lecz nie można z reguły obciążać tem ani Skarbu Państwa, ani funduszu samorządowego.

W miastach ośrodkami pracy komisyjnej są ośrodki stałej współpracy, powstające na terenie Bibliotek Głównych i łączące w Komisjach przedmiotowych profesorów szkół średnich, szczególnie z klas młodszych i nauczycieli starszych oddziałów ze szkół powszechnych.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego (—) K. Tokarski—Naczelnik Wydziału.

Poz. 18. Brakujące zapisy w księgach inwentarza.

Okólnik Kuratorjum O. S. W. z dnia 14 stycznia 1931 roku Nr. 0-177/31.

Wyjaśniam na podstawie odnośnego zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 grudnia 1930 r. Nr. I. R. 12834/30 r., że w wypadkach, gdy rub-

ryki 3, 4 i 6 księgi Inwentarza, prowadzonej w/g Przepisów Najwyższej Izby Kontroli z dnia 21.VI.1920 r. Nr. 4339, są niewypełnione, a obecni kierownicy urzędów i szkół oraz personel nie mogą udzielić miarodajnych informacji o pochodzeniu posiadanych przedmiotów, wszelkie zaś próby otrzymania odpowiednich wyjaśnień od poprzedników nie dały rezultatu, powoływać należy komisję, które ustalą protokółarnie fakt istnienia przedmiotów tudzież ich wartość.

W skład Komisji powinien wchodzić jako przewodniczący zwierzchnik urzędu lub jego zastępca, dwóch członków z pośród personelu urzędu oraz zaproszony rzeczoznawca. W razie szczupłości personelu urzędu należy do Komisji zaprosić przedstawiciela miejscowej władzy skarbowej.

Urzędy nadmienią w rubrykach 3, 4 i 6 o niemożności ustalenia pochodzenia przedmiotów z powołaniem się na datę i Nr. protokołu Komisji, w rubryce zaś 5-ej wpiszą wartość przedmiotów w/g protokołu, przytaczając podstawę tego zapisu w rubryce „uwagi“.

W sprawie poruszonej w końcowym ustępie przytoczonego obok pisma Ministerstwo wyjaśnia, że w wypadku przejmowania inwentarza szkół upaństwowionych wartość tego ostatniego należy określić komisyjnie i na podstawie odnośnych protokołów uwładczenia w księdze inwentarza.

Wszelkie protokoły komisyjne, dotyczące inwentarza mają być przychowywane przy księgach inwentarza.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego (—) **J. Dryjański**, Naczelnik Wydziału

Poz. 19. **Dodatek ekonomiczny na dzieci.**

Okólnik Min. W. R. i O. P. z dnia 14. I. 1931 r. Nr. II-24514/30.

Ministerstwo wyjaśnia, że nauczycielce, której mąż, także nauczyciel, pełni obowiązki nauczycielskie za urlopem bezpłatnym poza granicami Państwa Polskiego, nie przysługuje prawo do otrzymania dodatku ekonomicznego na dzieci nawet gdy udowodni, że dzieci utrzymuje, ponieważ przebywanie męża poza granicami Państwa Polskiego, gdzie zarobkuje, nie jest w myśl okólnika z dnia 28 czerwca 1927 roku L. 1326/DB/E (Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 14, poz. 241) przyczyną uzasadniającą otrzymanie dodatku ekonomicznego na dzieci pozostające na jej utrzymaniu.

Za Dyrektora Departamentu (—) **K. Pieracki**, Nacz. Wydziału

Poz. 20. **Nowe wzory umów z pracownikami kontraktowymi**

Okólnik Kuratorjum O. S. W. z dnia 15. I. 1931 roku Nr. 0-630/31.

Zwracam uwagę na okólnik Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12 listopada 1930 r.

Nr. I. Prez. 6840/30 w sprawie zmiany wzoru umów z pracownikami kontraktowymi, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 11, poz. 174 oraz w myśl ostatniego ustępu tegoż okólnika, polecam zastąpić dotychczasowe umowy nowymi i przedłożyć je Kuratorjum do zatwierdzenia do dnia 15 lutego 1931 roku.

Nowe wzory umów nie odnoszą się do nauczycieli kontraktowych.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego (—) J. Dryjański, Naczelnik Wydziału.

Poz. 21. Oznaki i godła dla władz i urzędów państwowych.

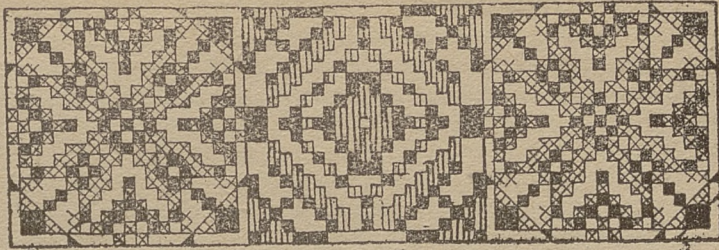
Okólnik Kuratorjum O. S. W. z dnia 15. I. 1931 roku Nr. 0-22482/30.

Nawiązując do okólnika Kuratorjum z dnia 4. IX. 1930 r. Nr. 0-11494/30 (Dz. Urz. K. O. S. W. Nr. 8, poz. 55) powiadamiam na podstawie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27. XII. 1930 r. Nr. I. Prez. 7444/30, że z kredytów bieżącego okresu budżetowego niemożliwe jest zakupienie tablic z herbem państwowym.

Z zakupieniem godeł i oznak dla wszystkich władz pierwszej instancji urzędów zakładów, instytucyj i t. p. z kredytów okresu 1931/32 należy się wstrzymać aż do dalszego zarządzenia Ministerstwa.

Za Kuratora Okr. Szk. (—) J. Dryjański. Nacz. Wydziału.

K O M U N I K A T Y.

Komisja Egzaminacyjna na stanowiska urzędnicze I kategorii. Nawiązując do komunikatu umieszczonego w N-rze 9(71) Dziennika Urzędowego K.O.S.W. powiadamiam się niniejszem, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem z dnia 9 grudnia 1930 r. Nr. 1. Prez. 8293/30 ustanowiło na okres dwuletni 1931/1932 Komisję Egzaminacyjną dla kandydatów na stanowiska I kategorii w państwowej służbie administracyjnej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego w następującym składzie:

Przewodniczący: Ludwik Matkowski, radca Kuratorjum,
Zastępca Przewodniczącego, Marjan Galasiewicz,
radca Kuratorjum,

Komisarze Egzaminacyjni:

Kazimierz Kwieciński, Naczelnik Wydziału,
Stanisław Hubert, " " "
Stefan Dańcewicz, Okręgowy Wizytator Szkół,
Mieczysław Piątkowski, " " "
Władysław Opala, " " "
Stefan Kokurewicz, radca Kuratorjum.

Równocześnie Komisji tej Ministerstwo powierzyło egzaminowanie kandydatów z Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego i Liceum Krzemienieckiego.

Zaginienie kwitarjuszy sekwestratorskich. W dniu 3 września r. ub. zaginęły w Urzędzie Skarbowym Podatków i Opłat Skarbowych w Wołkowysku dwa kwitarjusze sekwestratorskie, a mianowicie:

- 1) Kwitarzusz zawierający nieużyte blankiety pokwitowań i not serji J. Nr. Nr. 436498, 436499 i 456500, oraz
- 2) Kwitarzusz, zawierający nieużyte blankiety pokwitowań serji L. od Nr. 436501 do Nr. 436600 włącznie.

Ponieważ zachodzi obawa ewentualnego dokonania nadużyć zaginionymi blankietami pokwitowań, Min. Skarbu okólnikiem z dnia 6/X-30 r. L. D. VII. 1705/2/30 poleciło Izbowi Skarbowym, aby zawiadomiły o zaginięciu powyższych blankietów urzędy Skarbowe podatków i opłat skarbowych oraz Kasy Skarbowe.

W razie ujawnienia wyżej wymienionych pokwitowań należy bezzwłocznie wdrożyć stosowne dochodzenia.

Stypendjum dla uczniów szkół średnich z zapisu dr. Karola Kobryńca. Komitet Zarządzający Kasą im. Mianowskiego podaje do wiadomości, że z zapisu doktora Karola Kobryńca są do podziału na rok szkolny 1931/32 fundusze stypendjalne dla uczniów i uczenic średnich szkół (zakładów) naukowych.

Zgłoszenia przyjmowane będą w biurze Kasy, Warszawa—Pałac Ślaski do dnia 31 sierpnia 1931 r. z dołączeniem świadectw szkolnych z postępowaniem w naukach i świadectwa niezamieszności.

Pierwszeństwo w otrzymaniu stypendjów, w myśl testamentu mieć będą potomkowie Józefa syna Antoniego Kwiatkowskiego i Ksawerego syna Feliksa Bielawskiego.

Kuratorjum podając do wiadomości powyższy komunikat poleca podać go do wiadomości młodzieży szkolnej.

W sprawie Czasopisma dla młodzieży francuskiej p. t. „Notre Pologne“. Towarzystwo „Les Amis de la Pologne“ przystąpiło do wydawnictwa miesięcznika dla młodzieży francuskiej p. t. „Notre Pologne“.

Z uwagi na to że czasopismo „Notre Pologne“ może znakomicie przyczynić się do nawiązania stosunków przyjacielskich między młodzieżą szkolną polską a francuską, Kuratorjum poleca zaprenumerować miesięcznik do bibliotek szkolnych.

Ze swej strony P. P. Dyrektorzy zachęcają poszczególnych uczaiów do zaprenumerowania miesięcznika jak również do opracowywania artykułów o Polsce lub przesyłanie redakcji „Notre Pologne“ materiałów i odpowiednich fotografii przez co młodzież polska może przyczynić się do rozwoju czasopisma i właściwego propagowania rzeczy polskich we Francji.

Prenumerata miesięcznika wynosi 5 franków francuskich rocznie.

Adres Redakcji i Administracji — Paris (5-e) 16 Rue de l'Abbe de l'Épée.

Falsyfikaty 10-złotowego biletu bankowego. W ostatnich dniach zatrzymano dwa falsyfikaty biletu bankowego 10-złotowego II emisji z datą 20 lipca 1929 r., oznaczone Ser. ES 9375367 i Ser. DM 9375388.

Typ. I. Falsyfikat odbito drukiem zwyczajnym na papierze grubszym. Linje rypsu wykonane są farbą wodną, wskutek czego papier na falsyfikacie ma wygląd szaro-brudny.

Znak wodny na marginesie z podobizną króla Bolesława Chrobrego, wykonany mechanicznie farbą tłuszczową, widoczny jest słabo na powierzchni tak strony przedniej biletu jak i odwrotnej.

Rysunki figur symbolicznych i ornamentacyj roślinnych wykonano niedokładnie, linjami grubszymi, nieregularnymi, przyczem kolor farby brązowej występuje silniej a niebieskiej słabiej, niż na bilecie autentycznym.

Podpisy i cyfry numeru są grubsze i lekko zalane.

Druk napisów o konturach nieostrych, zwłaszcza na odwrotnej stronie biletu.

Całość falsyfikatu utrzymana jest w kolorach brudnych, szczegóły zaś rysunków nieplastycznie nie występują tak przejrzysto, jak na bilecie autentycznym.

Falsyfikat jest dość łatwy do rozpoznania.

Komitet „Dnia wymiany życzeń“*)

Londyn, dnia 12 czerwca 1930 roku.

Do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego,
Równe, Polska.

Wielmożny Panie!

Jak najserdeczniej dziękujemy Panu za Jego uprzejmą odpowiedź na pozdrowienie angielskich dziewcząt i chłopców, oraz za listy, które Pan przysłał do nas ubiegłego roku.

Wszystkie wiadomości, otrzymywane z innych krajów, były odsyłane do naszych szkół przed samym „Dniem Wymiany Życzeń“ i odczytywane tam z głębokim zainteresowaniem i przyjemnością.

Nie jesteśmy w możności odpowiedzieć poszczególnie na wszystkie listy z waszych szkół, może przeto będzie Pan łaskaw odpowiedzieć dzieciom o przystaniu przez nas tego listu z podziękowaniami i dobrmi życzeniami w imieniu naszych angielskich szkół, zanim będziemy mogli przesłać, za pewien czas następną ich wiadomość do was wszystkich.

Złączam przy niniejszem kopję odezwy angielskiej z 1930 r. którą wysyłamy do ambasady polskiej w Londynie — do przesłania jej waszym szkołom.

Szczerze oddany (—) **Joan Cather**. Sekretarz Honorowy.

*) Komitet „Dnia wymiany życzeń“ ma za zadanie nawiązywanie kontaktu pomiędzy angielską młodzieżą szkolną a dziećmi innych krajów.

Posłanie „Dobrej Woli“ do serdecznego porozumienia się angielskiej młodzieży szkolnej z młodzieżą całego świata. Znowu, my dziatwa angielska przesyłamy dzieciom innych krajów, serdeczne życzenia pomyślności i szczęścia. Pragniemy podziękować dzieciom, które przesyłają nam wiadomości i odpowiedzieć im z jaką niecierpliwością wyglądamy nadejścia nowych wieści. Mamy nadzieję, że w przyszłym roku, będziemy je mieli również i od tych dzieci, które nam ich dotąd nie przysyłały.

Na razie nie znamy się jeszcze tak dobrze jak sobie tego życzylibyśmy, spodziewamy się jednak, że to nastąpi, gdy dalsza o wiele większa wymiana życzeń pociągnie nas bliżej ku sobie.

Dziela nas lądy i morza, nie możemy się wzajemnie odwiedzić, ale możemy czytać w książkach opowiadania o waszym kraju i narodzie. Możemy czytać opowieści waszych pisarzy. Opowieści które kochacie, które i nas zachwycają, a możemy je odczuć jeżeli są przełożone na zrozumiałą dla nas język. Niekiedy mamy możliwość słuchania waszej muzyki, która na falach radja, przybywa do nas wprost z waszego kraju.

Możemy tą drogą przeniknąć nieco w wasze życie. Nasze myśli mogą swobodnie wędrować od kraju do kraju i w każdy „Dzień wymiany życzeń“ zacieśniać łączność dziatwy z rodziny całego świata, do którego wszyscy należymy.

Loterja na budowę domu kultury. Zgodnie z treścią komunikatu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, str. 622) Kuratorjum zwraca uwagę P. P. Inspektorów, Dyrekcyj Szkół oraz Ogółu Nauczycielstwa na akcję godną poparcia, zorganizowaną przez Stowarzyszenie Rezerwistów i Byłych Wojskowych drugą loterję, z której dochód przeznaczony jest na wybudowanie pomnika domu kultury i pracy dla wdów i sierot po poległych obrońcach Ojczyzny, mającego upamiętnić dziesiątą rocznicę odparcia najazdu bolszewickiego. Stowarzyszenie zobowiązało się wpłacić z dochodu jakł przyniesie loterja dzięki skutecznemu poparciu nauczycielstwa kwotę Zł. 25000 na budowę sanatorium przeciwgruźliczego dla uuczycieli i ich rodzin.

Cena jednego losu — 2 zł. Termin ciągnięcia — 8 lutego 1931 r. Losy rozesłane do szkół Stowarzyszenie Rezerwistów i B. Wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej.

Należność za sprzedane losy winna być wpłacana na konto P. K. O. 20076.

Tydzień Propagandy Trzeźwości.

(1—8. II. 1931 r.)

O D E Z W A: Rodacy! W obecnej chwili dziejowej więcej niż kiedykolwiek potrzeba nam przytomności umysłu, ludzi z charakterem, ofiarnych i wolnych od nałogów. Tymczasem liczni złomkowie nasi żyją w pijaństwie i w innych nałogach, osłabiają własne zdrowie i dobytek, a kraj wtrącają w otchłań nędzy i upodlenia. Czas zdobyć się przynajmniej na jedno dla Polski: uczynimy rozbrat z kieliszkiem! Usunemy przestrzałę przesady i nieszczęsne zwyczaje pijackie!

Tego atoll dokonać można tylko trudem zbiorowym i wytrwałym. Stańmy więc do wspólnej pracy od podstaw, a młode pokolenie tak wychowujemy, aby szukało rozrywek zdrowych i szlachetnych.

Takie właśnie są dążenia organizacji przeciwalkoholowych. Stańmy zatem licznie i śmiało do szeregu, gotowi na poświęcenie, ożywieni Chrystusowym duchem miłości Boga i bliźniego; udzielmy ruchowi trzeźwości szczerego poparcia!

Rodaku! Czy tak trudno złożyć ojczyźnie w ofierze tę lichą przyjemność kieliszkową? Czy walka o trzeźwość narodu nie wydaje Ci się dość ważną, pilną i szlachetną, by ją wydatniej niż dotąd popierać?

Polko! Czy nadal możesz biernie i obojętnie przyglądać się łzom licznych słóstr Twoich, poniewieranych przez niewolników nałogu? Dłużej już biernością grzeszyć Ci nie wolno. Ta szlachetna walka bez Twojej pomocy nie może być uwieńczona zwycięstwem.

Młodzieży Polsko! Na co jeszcze czekasz? „W ludzkości pochodzie duchy młodzieńcze idą na przodzie“. Myśl — odrodzeńczą zawsze młodzież głosiła i własnym przykładem szerzyła. Czyżbyś dzisiaj nie była już zdolną do poświęceń dla ojczyzny? Czy samolubna żądza używania Ciebie także opanowała i zaślepiła, że nie pojmujesz, co jest potrzebą chwili obecnej?

Bracia drodzy, precz z sobokstwem i bezmyślnością!

Do szeregu! Na szaniec! Do walki o trzeźwość Narodu, o lepsze jutro Polski!

U W A G A: Wszelkich informacji udziela i ofiary przyjmuje Polska Liga Przeciwalkoholowa w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 26. P. K. O. 200-424.

Program kursu regionalnego w lipcu 1931 roku

zorganizowanego przez Zarząd Wołyńskiego Okręgu Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych.

- 5.VII. rano zbiórka w Krzemieńcu. Zakwaterowanie. — Zapoznanie z zabytkami miasta. Po południu marsz na Dzielwice Skalki, Górę Czerczę i Górę Bony.
- 6.VII. Godz. 6 rano odmarsz przez: Tuniki—Żołoby—Bereźce na Górę Bużę. Powrót do Krzemieńca. 24 klm.
- 7.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez Tuniki—Żołoby—Rudkę—Bohdanówkę do Poczajowa 20 km. Powrót autobusami.
- 8.VII. Godz. 6 rano odmarsz przez Białokrynicę do Sapanowa i powrót 12 km.
- 9.VII. Koleją do Kamienicy. skąd pieszo przez Turkowicze—Nowa Grobla—Piratyn—Mała Milcza—Buderaż do Pełczy 15 km. Powrót do Krzemieńca.
- 10.VII. Autobusem do Wiśniowca. i z powrotem.
- 10.VII. Autobusem do Szumska i z powrotem.
- 12.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez: Wesołówkę—Moczary—Stożek do Antoniowiec 18 km. Nocleg.
- 13.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez: Iłowicę Małą—Drogany—Ruską Hutę do Peremorówki 18 km. Nocleg.
- 14.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez: Wesołówkę—Buszczę do Nowomalina 18 km. Nocleg.
- 15.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez Międzyrzec Ostrogski do Ostroga 12 km.
- 16.VII. Ostróg.
- 17.VII. Odjazd autobusem, kolejną i autobusem przez Równe do Korca.
- 18.VII. Korzec.
- 19.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez: Morozówkę—Kobylje do Storozowa 15 km. Nocleg.
- 20.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez: Frankopol—Uście do Bielczaków 15 km.
- 21.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez: Marenin — Hubków do Ludwipola 15 km.
- 22.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez Bystrzyce—Chołoby do Bereźna 22 km.
- 23.VII. Bereźne.
- 24.VII. Odjazd autobusem do Stepańa.
- 25.VII. Stepań.
- 26.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez: Majdan Huta do Temnego 16 km. Nocleg.
- 27.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez Ośnicę do Czartoryska 16 km. Nocleg.

- 28.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez Miedwleże do Wołoczecka 17 km. Nocleg.
- 29.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez Perekrestyje do Manlewlcz 15 km. Nocleg.
- 30.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez Gródek do Hradysk 14 km. Nocleg.
- 31.VII. Godz. 5 rano odmarsz przez Trojanówkę—Hruszewno do Powórka 17 km. Nocleg.
- 1.VIII. Odjazd koleją przez Kowel do Krymna. Nocleg w Dubiecznem.
- 2.VIII. Godz. 5 rano odmarsz przez Krymno do Lubochin 15 km. Nocleg.
- 3.VIII. Godz. 5 rano odmarsz przez Butmer—Wilicę do Szacka 20 km. Nocleg.
- 4.VIII. i 5.VIII. Szack i okolica (jeziro Świtjaż).
- 6.VII. Odjazd autobusem do Lubomla. Zakończenie kursu.

Przez cały okres kursu towarzyszą pp. prelegenci omawiający dziedziny: geografji, geologii, przyrody, gwaroznawstwa i etnografji.

Prelegent omawiający zagadnienia prawa zwyczajowego towarzyszy kursowi z Równego do Berezna. Prelegent do zagadnień historii sztuki towarzyszy z Krzemieńca do Ostoga. Tak samo prelegent do historii. Prelegent do dziejów wojen na Wołyniu towarzyszyć będzie kursowi od Czartoryska do Kowla.

Warunki finansowe. Członkowie Związku P. N. S. P. płacą za udział w Kursie 150 zł. i 15 zł. wpisowego. 15 zł. wpisowego wpłacają na konto P. K. O. Nr. 81.598 (Hoffman Jakób) przy zgłoszeniu się, kwotę zaś 150 zł. dnia 6 lipca po przybyciu na kurs do Krzemieńca. Chcąc ułatwić Szanown. Koleżankom i Kolegom w kwestji finansowej, Zarząd Okręgowy będzie przyjmował wpłaty ratami miesięcznymi począwszy od lutego 1931 r. przesyłanemi na konto P. K. O. Nr. 81.598, z tem jednak zastrzeżeniem, że pełna kwota 150 zł. będzie uregulowana do dn. 5.VII. Nieczłonkowie Związku P. N. S. P. płacą wpisowego 20 zł., pozostałe warunki jak członkowie Związku.

Osoby biorące udział w kursie, a nieposiadające żniżek kolejowych przy przejazdach kolejami dopłacą koszt $\frac{1}{3}$ biletu 3 klasy.

RUCH SŁUŻBOWY.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego.

Pan Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 16 stycznia 1931 r. Nr. I. Prez. 430/31. powierzył Panu **Janowi Firewiczowi**, Naczelnikowi Wydziału w V st. sł., pełnienie obowiązków Kuratora Okręgu Szkolnego Wołyńskiego z dniem 19 stycznia 1931 r.

Szkolnictwo Średnie.

Pan Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 24 grudnia 1930 r. Nr. II-27951/30 mianował w drodze konkursu p. D-ra **Leona Kisiela**, nauczyciela Gimnazjum Państwowego im. T. Kościuszki w Równem, dyrektorem Gimnazjum Państwowego im. A. Mickiewicza w Zdołbunowie z dniem 1 stycznia 1931 r.

Pan Kurator O. S. W. zarządzeniem z dnia 24 grudnia 1930 r. Nr. II-15326/30 mianował p. **Jana Sofniczuka**, nauczyciela publicznej szkoły powszechnej w Tarakanowie, pow. Dubno, nauczycielem Gimnazjum Państwowego im. M. Kopernika we Włodzimierzu z dniem 1 stycznia 1931 r.

Pan Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 6 grudnia 1930 r. Nr. II-22031/30 przeniósł w stan nieczynny z dniem 1 lutego 1931 r. ks. **Seweryna Wiszniewskiego**, nauczyciela Gimnazjum Państwowego im. Marii Konopnickiej w Ostrogu n/H.

K O N K U R S.

Zgodnie z postanowieniem art. 11 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 47, poz. 462) Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego ogłasza konkurs na stanowisko stałego kierownika 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Werbie, pow. dubieńskiego. Przy szkole jest mieszkanie, składające się z 2 pokoi i kuchni.

Kandydaci, ubiegający się o powyższe stanowisko winni odpowiadać warunkom, przewidzianym w art. 12 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli. Kandydaci posiadający ukończony W. K. N. z grupy humanistycznej mają pierwszeństwo.

Podania należy wносить drogą służbową do Inspektora Szkolnego w Dubnie w terminie 4-tygodniowym od daty ukazania się niniejszego konkursu w Dzienniku Urzędowym.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

WSPÓLPRACA DYREKTORÓW SZKÓŁ ŚREDNICH NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI.

Konieczność współpracy dyrektorów szkół średnich na terenie danej miejscowości i nie tylko dyrektorów ale całych gromad nauczycielskich nie wymaga szerszego uzasadnienia. Tak ważne sprawy jak kwestja systemu i programu wychowania, sprawy, które niewątpliwie decydują o charakterze szkoły a tem samem o wartości z punktu widzenia społecznego i państwowego wychowanej w tej szkole młodzieży, wymagają powołania do współpracy jak najszerszego grona osób, w celu wypracowania wspólnych poglądów na pewne momenty życia młodzieży w danej miejscowości i ustalenia odpowiednich wniosków, wymiany myśli, podzielenia się spostrzeżeniami i doświadczeniem. Nasuwają się również nie mniej ważne kwestje związane z nauczaniem młodzieży, pochodzącej z danego ośrodka i wiele innych spraw, wynikających z warunków życia i środowiska, które przy skoordynowaniu postępowania szkół tej miejscowości łatwiej i prędzej rozwiązane być mogą w kierunku osiągnięcia zamierzonego celu.

Zagadnienia, które powinny być wspólnie przez dyrektorów opracowywane, obejmują wszystkie dziedziny życia szkoły, mające ogólny charakter i mogą być ujęte w następujące punkty: a) zagadnienia dydaktyczne, b) zagadnienia wychowawcze, c) samokształcenie nauczycieli, d) uświadamianie względnie kształcenie rodziców.

Jeżeli chodzi o kwestje dydaktyczne, obowiązkiem dyrek-

torów będzie przede wszystkim organizowanie lekcji pokazowych z poszczególnych przedmiotów dla nauczycieli specjalistów wszystkich zakładów oraz konferencji dla omówienia wyników tych lekcji i wyciągnięcia odpowiednich wniosków, zdających do ulepszenia metod nauczania. Następnie dyrektorzy zorganizują wspólne konferencje przedmiotowe, w celu przedyskutowania rozkładów materiału naukowego, ustalenia zasad korelacji przedmiotów i sposobów wykonania programów. W końcu roku szkolnego konferencje przedmiotowe ustala spisy podręczników wspólne dla wszystkich zakładów, co ułatwi młodzieży nabywanie książek oraz ułatwi wzajemną wymianę podręczników wykorzystanych w szerszym niż dotychczas stopniu. Z tem łączy się również kwestja zorganizowania odkażania podręczników, która może być łatwiej rozwiązana przy wspólnym wysiłku kilku zakładów, natomiast jest prawie niemożliwą do przeprowadzenia przez jedną szkołę ze względu na stosunkowo znaczne koszty. Do kategorii zagadnień nauczania odnoszą również wspólne organizowanie wycieczek naukowych, krajoznawczych i innych. Wspólne takiego rodzaju wycieczki miałyby również znaczenie wychowawcze, przyczyniłby się bowiem do zbliżenia młodzieży, pochodzącej ze środowisk różnych pod względem społecznym, narodowościowym i wyznaniowym, co niewątpliwie będzie miało wybitne znaczenie z punktu widzenia socjalnego i państwowego. Tu już wkraczamy w dziedzinę zagadnień wychowawczych, która daje szczególnie szerokie pole do współpracy dyrektorów i szkół na danym terenie. Wspólnemu opracowaniu podlegać będą metody wychowania w zastosowaniu do środowiska, szczególnie zaś kwestje wychowania pozaszkolnego. Będziemy tu mieli do czynienia np. z ustaleniem sposobu kontroli szkół nad korzystaniem młodzieży z bibliotek publicznych, nad uczęszczaniem do miejskich teatrów, kin i t.p. Z drugiej strony dyrektorzy będą mogli spowodować wyświetlanie obrazów kinowych treści naukowej lub urządzić wspólnie kino szkolne, wpływać na dyrekcje teatrów w kierunku uwzględnienia w repertuarze sztuk pożytecznych dla młodzieży; zajmą się sprawą organizacji burs lub przynajmniej odpowiednich stancji uczniowskich. Następnie winny być opracowane i skoordynowane imprezy, obchody uroczystości państwowych i narodowych, święta szkolne i t. p., urządzane bądź przez poszczególne zakłady, bądź wspólnie przez wszystkie szkoły średnie danej miejscowości. Być może nawet, że niektóre organizacje młodzieży mogłyby pracować według wspólnie opracowanego planu, np. Harcerstwo, L. O. P. P. Liga Morska, Koła Krajoznawcze, Koła M. P. C. K. i inne. Dalej dyrektorzy umożliwią wychowawcom i opiekunom organizacji uczniowskich zaznajomienie się z metodami pracy wychowawczej w

swych zakładach, zorganizują wspólne zebrania wychowawców, co bezsprzecznie przyczyni się do intensywniejszej pracy wewnątrz szkoły. Wspólnym naradom poddać należy sprawy hufców szkolnych P. W. i wychowania fizycznego — urządzenie wspólnych boisk, pływalni, torów saneczkowych, ślizgawek, kolonij i półkolonij letnich i t. p. Dla rozwinięcia zdrowego współzawodnictwa między młodzieżą poszczególnych szkół odbywać się winny międzyszkolne zawody sportowe, wystawy prac szkolnych, konkursy i t. d. — organizacja tychże znowu wymaga porozumienia się dyrektorów. Trudno jest ująć w zamkniętą całość wszystkie zagadnienia wychowawcze, które mogą i powinny być wspólnie opracowywane przez dyrektorów szkół na terenie jednej miejscowości, życie wysuwać je będzie, a zresztą wspólne omówienia każdego zagadnienia jedynie korzyść dla sprawy przynieść może.

Dalsze punkty styczne pracy dyrektorów znajdujemy w dziedzinie zagadnienia samokształcenia nauczycieli. Ze względu na znaczne koszty związane z zaopatrzeniem bibliotek nauczycielskich w dzieła i czasopisma z dziedziny psychologii, pedagogiki i metodyki poszczególnych przedmiotów winno być podjęte zorganizowanie wspólnej dla wszystkich zakładów danej miejscowości biblioteki i czytelnicy oraz ustalenie norm, regulujących korzystanie wszystkich gromad nauczycielskich z tych instytucji. — Dla pobudzenia gromad do pracy nad samokształceniem oraz w celu utrzymania pewnej kontroli nad tą pracą, dyrektorzy zachęcą nauczycieli do wygłaszania referatów na wspólnych posiedzeniach Rad Pedagogicznych. Zadaniem dyrektorów będzie ustalenie kolejności zgłoszonych referatów ze względu na poruszane zagadnienia, ujęcie ich w pewne cykle oraz ustalenie terminów posiedzeń.

Prócz wymienionych kwestyj, które najbardziej bezpośrednio łączą się ze szkołą, współpraca dyrektorów powinna pójść również w kierunku wyszukiwania dróg oddziaływania na rzesze rodzicielskie. Jednym z zasadniczych postulatów współczesnej szkoły jest wytworzenie kontaktu i współpracy z domem. Jednak brak u rodziców dostatecznej znajomości zasad wychowania, celów oraz planów wychowawczych szkoły, następnie niedocenywanie doniosłości sprawy wychowania młodego pokolenia u przeważnej części rodziców utrudniają lub całkiem uniemożliwiają racjonalną i wydatną współpracę szkoły z domem. Z powyższych względów uważam za konieczne urządzanie cykli popularnych odczytów dla rodziców z dziedziny psychologii, pedagogiki, higieny i t. p. Odczyty te mogłyby być organizowane dla rodziców, młodzieży, uczęszczającej do wszystkich zakładów średnich w danym mieście i troską dyrek-

torów byłoby skuteczne wyzyskanie w tym celu swych gron lub sprowadzanie prelegentów zamiejscowych (np. Towarzystwa Eugenicznego).

W celu realizacji poruszonych postulatów jak również wszelkich innych, które się wyłonią w związku z miejscowymi potrzebami danej szkoły powinna powstać pedagogiczna komisja porozumiewawcza, do której weszliby dyrektorzy wszystkich szkół średnich, znajdujących się w danej miejscowości oraz po jednym delegacie rad pedagogicznych poszczególnych szkół. Przewodnictwo Komisji Kuratorjum poruczyłoby jednemu z jej członków—lub spoczywałoby ono w rękę dyrektora-członka z wyboru. Posiedzenia komisji winny odbywać się conajmniej raz w miesiącu, jak również mogą być zwoływane w razie potrzeby w każdym czasie. Uchwały komisji, uzgodnione z obowiązującymi przepisami, obowiązywałyby wszystkie szkoły w danej miejscowości. W razie weta ze strony członka komisji, uchwała staje się obowiązującą dopiero po zatwierdzeniu jej przez Kuratorjum. Z wykonania uchwał komisji oraz wyników wprowadzenia w życie tych uchwał w danej szkole, dyrektorzy składają sprawozdania na posiedzeniu komisji.

Przewodniczący komisji składa Kuratorjum raz na półroczne sprawozdanie z działalności i wyników współpracy.

Jan Laskowski.

WYPOSAŻENIE PRACOWNI FIZYKO-CHEMICZNYCH.

W związku z obecnie obowiązującymi i będącymi w przygotowaniu nowymi planami nauczania, samodzielna praca ucznia i metody bezpośredniej obserwacji zjawisk zostały wysunięte na pierwsze miejsce. Zadaniom tym bez odpowiednio wyposażonych pracowni nie uździemy mogli sprostać.

Ażeby móc rozwiązać tę sprawę, należy przy każdej wyżej zorganizowanej szkole urządzić pracownię, która by umożliwiała rzeczywistą a nie pozornie tylko samodzielną pracę ucznia.

Praca tylko wtedy będzie rzeczywiście samodzielną, jeżeli przy jednym przyrządzie posadzimy najwyżej dwu uczniów, w przeciwnym bowiem razie jeden a najwyżej dwu będzie pracowało, inni natomiast będą korzystali z wyników ich pracy i twierdzeniem naszym, że to jest praca samodzielną i bezpośrednią, będziemy oszukiwali sami siebie.

Wypożażenie szkoły w odpowiednią ilość pomocy naukowych, umożliwiających samodzielną pracę jest w obecnej chwili nie do zrealizowania, dlatego też przystąpiono do organizowania Powiatowych i Centralnych pracowni, w których większość szkół bliżej położonych będzie mogła odbywać ćwiczenia, a nauczycielstwo zaznajamiać się z najnowszymi metodami pracy.

Następnie ważną jest rzeczą, ażeby zakupione przyrządy były dokładne i umożliwiały dokonywanie podczas ćwiczeń dokładnych pomiarów, czego winniśmy bezwzględnie już od pierwszego dnia pracy w pracowni przestrzegać, gdyż inaczej przyzwyczailmy młodzież do pracy pobieżnej i niedbałej a uczeń znajdzie zawsze swe usprawiedliwienie w niedokładności przyrządów.

Kuratorjum Okr. Szk. Wołyńskiego przystąpiło do założenia Centralnej Pracowni Przyrodniczej w Równem, której organizację powierzyło podpisanemu i dlatego też, korzystając ze sposobności, zamieszczę w kilku następujących po sobie Nr. Nr. Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okr. Szk. Wołyńsk. plan wyposażenia tejże pracowni w tej myśli, że równocześnie powstające Powiatowe i Szkolne pracownie, przed zupełnym unormowaniem tej sprawy, zechcą się zaopatrywać w te przyrządy, które są używane w pracowni Centralnej, co w znacznej mierze ułatwi późniejsze organizowanie kursów dla nauczycielstwa.

Plan wyposażenia podzieliłem na działy, które ukazywać się będą w porządku następującym:

I. Wiadomości wstępne (mierzenie, ważenie, ciężar właściwy). II. Mechanika, III. Ciepło, IV. Optyka, V. Magnetyzm i elektrostatyka. VI. Prąd elektryczny i galwanizm. VII. Głos. VIII. Szkło i przyrządy chemiczne. IX. Płyny. Gazy. Energia. X. Mineralogja. XI. Odczynniki chemiczne. XII. Metale. XIII. Przedmioty codziennego użytku.

Ceny podane przy wszystkich wymienionych przedmiotach są tylko cenami orientacyjnymi przy ewentualnem układaniu kosztorysów. Przyrządy, przy których podane są dwie ceny (druga w nawiasach) są wyrabiane przez Szkolną Pracownię Przyrodniczą w Wilnie ul. Zawale 4, inne zaś można nabyć we wszystkich krajowych składach pomocy szkolnych.

Sposób prowadzenia ćwiczeń na przyrządach wyszczególnionych w planie wyposażenia można znaleźć w różnych podręcznikach do ćwiczeń. Ponieważ jednak zorientowanie się w tych podręcznikach i znalezienie odpowiedniego ćwiczenia jest rzeczą trudną, podpisany wraz z p. Zygmuntem Popielem, naucz. gimn. państw. w Równem opracowują systematyczny indeks ćwiczeń, których spis w polskiej literaturze fachowej znaleźć można, co w znacznej mierze ułatwia pracę nauczyciela.

Klisy użyte w niniejszym wykazie przyrządów zostały łaskawie wypożyczone przez firmę Nasz Sklep Uranja w Warszawie.

Wszystkich, którzy mieliby jakiekolwiek zapytania w związku z niniejszym artykułem, proszę zwracać się na moje nazwisko pod adresem: Równie, Grabnik Nr. 2.

(—) Feliks Nowosielski

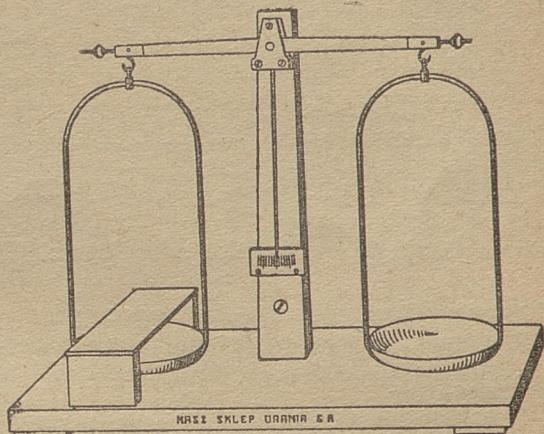
1. WIADOMOŚCI WSTĘPNE.

(mierzenie, ważenie, ciężar właściwy)

10 wag szkolnych z obciążeniem normalnym do 300 g., z ławeczką drewnianą potrzebną przy ćwiczeniach z hydrostatyki.

(Wagi szalkowe zawierane, nie nadają się do ćwiczeń z powodu swej niedokładności, jak również z powodu trudności przy użyciu.)

Również wagi z trzecią szalką do ćwiczeń z hydrostatyki są niepraktyczne. (Ryc. 1)

Ryc. 1.

(Ryc. 1)

Cena . . . zł. 48,50

10 kompletów ciężarków od 1 do 500 g., w zamykanym drewnianym pudełku. (Ryc. 2)

Cena . . . zł. 14,00.

10 kompletów ciężarków miligramowych od 10 do 500 mg., w pudełku blaszanym.

Cena . . . zł. 1,50.

10 pudełek cynkowych do śrutu do tarowania o wymiarach 10 x 10 x 7 cm.

Cena . . . zł. 1,50.

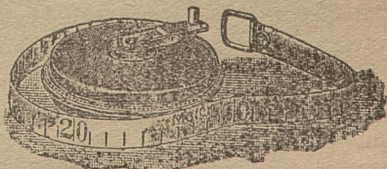
10 pudełek do śrutu, do kładzenia na szalki podczas tarowania o wymiarach 5 x 5 x 2, 5 cm. Cena . . . zł. 1,00.

10 łyżek aluminiowych: do dosypywania śrutu podczas tarowania. Cena . . . zł. 0,50.

10 taśm metrowych ceratowych do ćwiczeń miar długości (również będą użyte przy ćwiczeniach z optyki.)

Cena . . . zł. 0,75

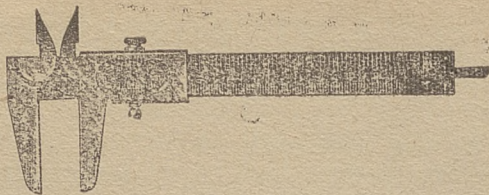
1 taśma miernicza długości 10 m. (w futerale) do pomiarów większych długości podczas ćwiczeń. (Ryc. 3)

Ryc. 3.

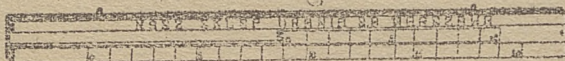
Cena . . . zł. 15,00.

10 suwaków mierniczych z nonjuszem, z dokładnością do 0,1 mm. potrzebnych do pomiarów grubości, średnicy i t. p. (niklowane) Ryc. 4
Cena . . . zł. 10,00

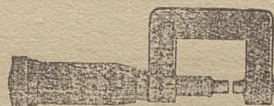
Ryc. 4.

1 model nonjusza drewniany długości 120 cm. do wyjaśnienia zasady używania nonjusza na suwaku mierniczym. (Ryc. 5). Cena zł. 16,00

Ryc. 5.

10 śrub mikrometrycznych o rozwinęciu do 10 mm., potrzebnych do pomiarów z dokładnością do 0,01 mm. (bez czujki). (Rys. 6).

Cena . . . zł. 9,00.

Ryc. 6.

10 naczyń szklanych z bocznym odlewem, do ćwiczeń nad mierzeniem objętości zanurzonych ciał. (Rys. 7.)

Cena . . . zł. 1,50

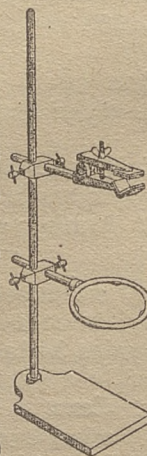
Ryc. 7.

10 bryłek drewnianych do ćwiczeń nad mierzeniem objętości o wymiarach 12 x 6 x 3 cm.

Cena . . . zł. 0,50

10 statywów uczniowskich na ciężkim trójnogu lub podstawie z a) kółkiem o średnicy około 9 cm., b) łapką do probówek i kolb, c) haczykiem do zawieszania. (Potrzebny również do wszystkich ćwiczeń z chemji). (Ryc. 8.)

Cena . . . zł. 11,50

Ryc. 8.

10 cylindrów miarowych z podziałką 100 cm³, do ćwiczeń nad mierzeniem objętości (Ryc. 9.)

Cena . . . 2,50

Ryc. 9.

10 Cylindrów miarowych bez podziałki, do ćwiczeń kalibrowanie cylindrów.

Cena . . . zł. 2.—

60 podstawek drewnianych o wymiarach: 30 szt. 7 x 7 x 3 cm., drugie 30 szt. 7x7x1 cm.

Cena . . . zł. 0,30

20 zlewek o pojemności 100 cm³, do ćwiczeń nad objętością ciał. (Ryc. 10).

Cena . . . zł. 0,65

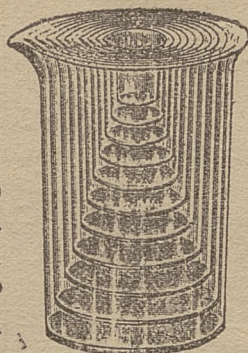
20 zlewek o pojemności 250 cm³ przeznaczenie jak wyżej.

Cena . . . zł. 0,70

10 kolb 1 lt., do przechowywania wody podczas ćwiczeń (Rys. 11). Cena . . . zł. 1,65

10 kolb 200 cm³ (przeznaczenie jak wyżej.)

Cena . . . zł. 1,25

Ryc. 10.

Ryc. 11.

10 akwarjów szklanych czworokątnych o wymiarach 20 x 15 x 18 cm., służących jako zlew podczas ćwiczeń. Cena . . . zł. 7,20.

10 poziomnic drewnianych lub metalowych, długości około 15 cm. (Ryc.12)

Cena . . . zł. 5.—

Ryc. 12.

10 pionów metalowych na sznurku do ćwiczeń w zastosowaniu praktycznym. (Ryc. 13) Cena . . . zł. 3,50.

1 decymetr sześcienny rozbierany w pudełku blaszanem do demonstracji przy omawianiu stosunków objętościowych systemu metrycznego. Blaszane pudełko służy do demonstracji litra. (Ryc. 14). Cena . . . zł. 10.—

Ryc. 13

Ryc. 14.

1 litr w postaci walca z blachy cynkowej (przeznaczenie jak wyżej.)

Cena . . . zł. 2,50.

10 kompletów prostopadłościanów metalowych o wymiarach 4 x 2 x 1 cm., z cynku, glinu, ołowiu, żelaza i mosiądzu do wymierzania objętości i wyznaczania ciężaru właściwego. (Ryc. 15).

Cena . . . zł. 16,50.

Ryc. 15.

10 kompletów sześcianów metalowych o krawędziach 2,5 cm., z żelaza, cynku, mosiądzu, glinu i ołowiu. (przezn. jak wyżej). (Ryc. 16).

Cena . . . zł. 20,—

Ryc. 16.

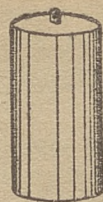
10 kompletów walców metal. wysok. 4 cm., średnicy 2 cm., z mosiądzu i żelaza (przezn. jak wyżej prócz tego do doświadczenia Tyndala z ciepłem-topienie płytki parafinowej.) (Ryc. 17.)

Cena . . . zł. 5,—

2 gąsiory 10 lt., z odpływem do przechow. wody na ćwiczenia.

Cena . . . zł. 20.—

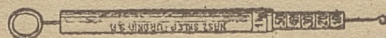
10 kg. śrutu do tarowania. Cena . . . zł. 4,50

Ryc. 17.

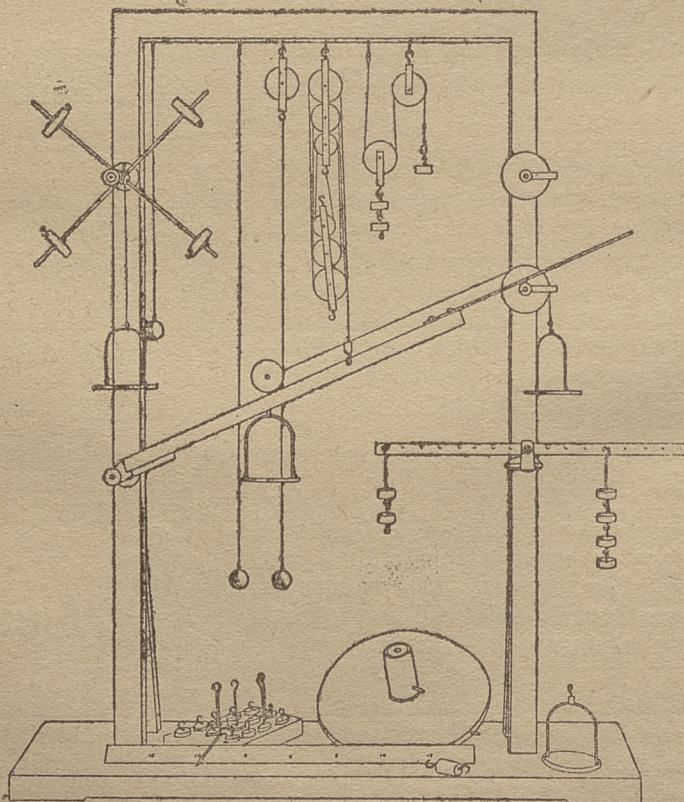
II. MECHANIKA.

30 szt. dynametrów z urządzeniem do przyczepiania do stołów. Dynamometry znajdują zastosowanie przy wszystkich ćwiczeniach z mechanikl. (Ryc. 18).

Ryc. 18.

Cena . . . zł. 14,—

Ryc. 19.

10 kompletne wyosazonych ram do ćwiczeń z mechaniki. Przy pomocy ramy z kompletem mogą być przerobione: a) składanie i równowaga sił nierównoległych, b) składanie i równowaga sił równoległych, c) dźwignie, d) bloki i wielokrążki, e) kołowrót, f) równia pochyła, g) trzy przypadki równowagi, h) moment bezwładności, i) wahadło, k) rezonans wahań, l) współczynnik tarcia. (Ryc. 18). Cena . . . zł. 260,—

10 przyrządów do badania pewności równowagi.

Cena . . . zł. 55.— (38,50)

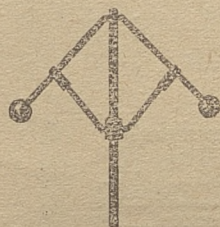
1 dynamometr maksymalny długi z 2-ma ciężarkami do badania siły odśrodkowej przy pomocy ruchu wahadłowego.

Cena . . . zł. 55.— (38,50)

1 wielki dynamometr maksymalny z tarczą do badania siły odśrodkowej w ruch wahadłowym, odbywającym się wyłącznie pod wpływem siły ciężkości. Cena . . . zł. 250.— (175,—)

1 wirownica do używania w położeniu poziomem i pionowym. (Ryc. 20.)

Cena . . . zł. 100,—

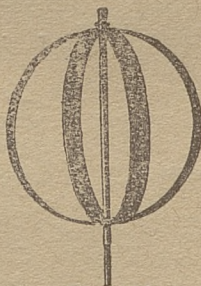
1 model regulatora Watta do wirownicy. (Ryc. 21).

Cena . . . zł. 26,—

Ryc. 21.

1 przyrząd wyjaśniający spłaszczenie ziemi, do wirownicy. (Ryc. 22)

Cena . . . zł. 15,—

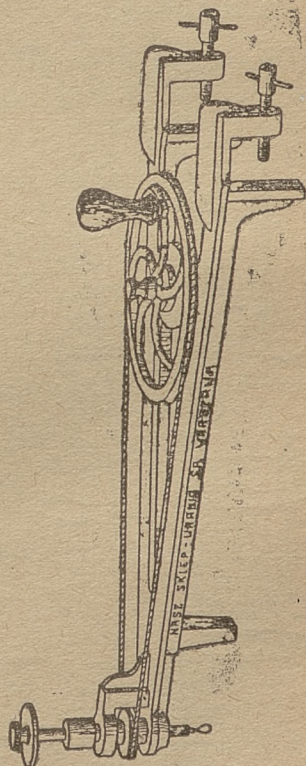
Ryc. 22.

Ryc. 23.

1 przyrząd do oddzielania cieczy różnej gęstości do wirownicy. (Ryc. 23).

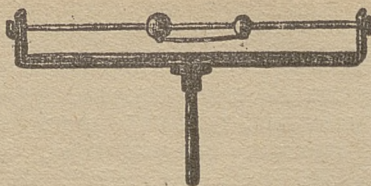
Cena . . . zł. 8,50

Ryc. 20.

1 przyrząd kulkowy do wykazania wpływu wielkości masy i promienia zakreślonego przez nią koła na wielkość siły odśrodkowej. (Ryc. 24.)

Cena . . zł. 15,50.

Ryc. 24.

1 kolejka odśrodkowa z kulką metalową.

Cena . . zł. 12,50.

1 rurka Tyndalla z kleszczami do zamiany ciepła na pracę.

Cena . . zł. 15.—

10 szt. rysownic 100 x 75 cm., do ćwiczeń z mechaniki,

Cena . . zł. 17.—

1 Obraz dźwigu.

Cena . . zł. 8.—

1 Obraz turbiny.

Cena . . zł. 8.—

III. C I E P Ł O .

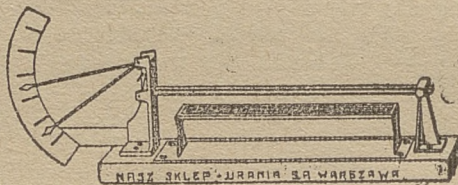
10 dilatometrów do badania rozszerzalności cieczy. (Ryc. 25).

Cena . . zł. 0,75

Ryc. 25. temperatury.

1 Przyrząd do demonstracji różnego wydłużania się metali przy podgrzaniu do tej samej temperatury. (Ryc. 26).

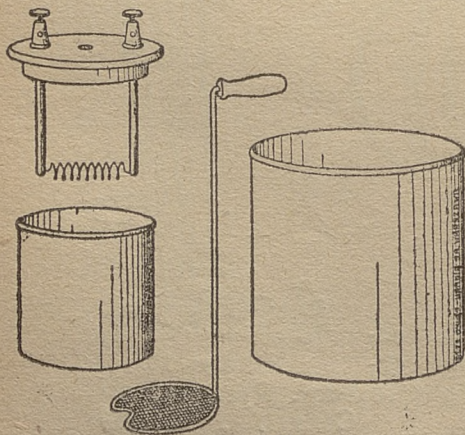
Ryc. 26.

Cena . . zł. 50.—

10 termometrów chemicznych od 20° do 120°. (Ryc. 27.)
Cena . zł. 3,50.

Ryc. 27

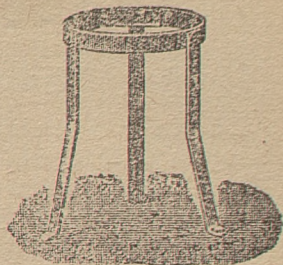

Ryc. 28.

10 kalorymetrów metalowych z mieszadełkami do ćwiczeń z ciepła parowania i wrzenia. (Ryc. 28.)
Cena . zł. 12,50.

10 trójnogów żelaznych do podgrzewania naczyń z zawartością. (Ryc. 29)

Cena . . zł. 2,15.

Ryc. 29.

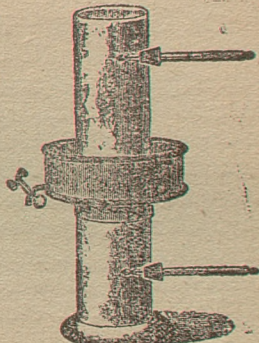
Ryc. 30.

10 lampek spirytusowych blaszanych z nakrywkami. (Ryc. 30).

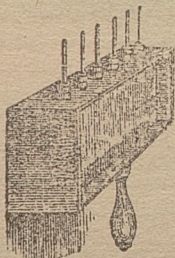
Cena zł. 3,—

1 przyrząd Hope'go do demonstracji uwarstwienia wody. (Ryc. 31.)

Cena . . zł. 45.

Ryc. 31.

Ryc. 32.

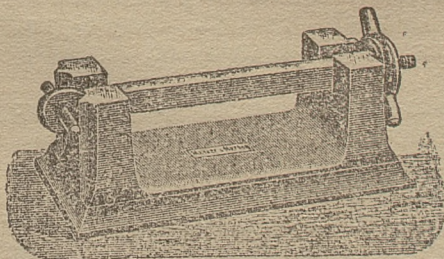
10. przyrządów Ingenhouse'a do porównywania przewodnictwa cieplnego różnych materiałów. (Ryc. 32.)

Cena . . 10,50.

1 przyrząd Tyndalla do demonstracji sił powstających przy ogrzewaniu i oziębianiu ciał. (Ryc. 33.)

Cena . . zł. 34.—

1 termometr lekarski do demonstracji jako termometr maksymalny. Cena . zł. 3,50.

Ryc. 33.

10 rurek termometrycznych z lejkiem, do sporządzania termometrów. (Ryc. 34.)

Cena . . zł. 1,05.

10 kompletów drutów metalowych do przewodnictwa ciepła. Cena . . zł. 1,50

(c. d. n.)

Ryc. 34.

NOWOŚCI WYDAWNICZE.

Wydawnictwa nadesłane.

Leszek Gustowski. „Kartki z podróży“. Cena—6 zł. Do nabycia w Księgarni „Kupca“, Poznań, ul. Wielka 10.

Leszek Gustowski: „Na Morzel Gdańsk-Gdynia“. Cena — papier puszysty — 3,50 zł., papier zwykły 2,50 zł. Do nabycia w Księgarni „Kupca“, Poznań, ul. Wielka 10.

Prof. Dr. T. Zieliński. Starożytność bajeczna. Tow. Wyd. J. Mortkiewicza w Warszawie, Mazowiecka 12. Cena zł. 18.

Dr. Gustaw Bychowski: Słowacki i Jego Dusza, studjum psychoanalityczne. Jest to pierwsza polska biografia psychologiczna Juliusza Słowackiego i nowe zbliżenie do poety jako człowieka. Ze spisu rozdziałów: Znaczenie dzieciństwa. Stosunek do ojca. Wiara we wszechmoc pragnienia. Szaman i Anelli. Rozpacz rozgoryczenia i przymusowej rezygnacji. Dwoistość w stosunku do Boga — odbiciem dwoistości samego poety. Okres „egzaltowanej nabożności“. Stosunek do matki a zbrodnia Edypa. Rozszczepienie obrazu matki i dwoistość postaci kobiecych w twórczości. Konflikt z Krasińskim.

Tow. wyd. J. Mortkiewicza w Warszawie. Cena zł. 15.

Bernard Szarlitt: Polskość Nietzchego. Celem autora było wykazać, że wbrew ogólnie przyjętej opinii, wielki myśliciel był Polakiem. Stanowisko to wywołało zrozumiałą sensację i poza granicami kraju, stanowiąc bardzo ważny wkład do literatury, sprawie tej poświęconej. Tow. wyd. J. Mortkiewicza, w Warszawie. Cena zł. 3.

Ksawery Sporzyński i Wł. J. Wyczałkowski: Fizyka do użytku szkół średnich. Tom III. Magnetyzm. Elektryczność. Z 265 rysunkami. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie.

E. Romer i T. Szumański. Mapki województw: Białostockiego, Lubelskiego, Poleskiego, Wileńskiego i Nowogródzkiego oraz Wołyńskiego. Podziałka 1: 1,000,000 (1 cm. = 10 km.) Wydawnictwo Zjednoczonych Zakładów Kartograficznych Książnicy — Atlas. Lwów — Warszawa. Cena pojedynczej mapki 1 zł. 20 gr.

Pren. rocz. zł. 6. półrocz. zł. 3. Nr. pojed. 60 gr. Konto P.K.O. Nr. 30365

Adres Redakcji i Administracji, RÓWNE WOŁ., KURATORJUM.

Drukarnia „POLTYP“ Równe XIII-tej Dywizji 2.